

Täysistunto

Tiistai 12.4.2016 klo 13.59—20.29

11. Hallituksen esitys eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 15/2016 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 58/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

19.25 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys on annettu eduskuntaan täydentämään esitystä uudeksi tupakkalaiksi tarkoituksena kieltää tupakointi yksityisessä käytössä olevan kulkuneuvon sisällä, kun siellä on alle 15-vuotias henkilö. Tämä asia on ollut esillä eduskunnassa jo aiemmin. Tupakkalain osittaisuudistuksen, vuonna 2009 annetun esityksen, käsittelyn yhteydessä esitettiin tupakoinnin kieltämistä muiden kuin yleisten kulkuneuvojen sisätiloissa silloin, kun tilassa oleskelee alle 18-vuotias. Tällöin esityksen läpi menemisen estivät perustuslailliset syyt.

Keskustelu tämän asian ympärillä on kuitenkin jatkunut myös täällä eduskunnassa. Meillä on sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käsittelyssä esitys tupakkalaista, ja tämä tosiaan on siihen tehty täydentävä esitys. Tällä esityksellä voitaisiin vähentää lasten altistumista tupakansavulle ja siten siitä aiheutuvia terveyshaittoja. Asian valmistelun yhteydessä kiellosta on oltu monta eri mieltä. Osa lausunnonantajista on katsonut, että tupakointi autossa lapsen läsnä ollessa täyttää pahoinpitelyn tunnusmerkistön. Osa puolestaan katsoi, että esitys puuttuisi liikaa yksityiselämän suojaan.

Tähän esitykseen liittyy perustuslakikysymyksiä, minkä vuoksi hallitus esittää, että esityksestä pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto. Olen kuitenkin vakuuttunut siitä, että valiokuntatyöskentelyssä asiaan löytyy oikeat ratkaisut.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä esitystä erittäin hyvänä. Mielestäni meidän tulee suojella lapsia tupakansavulta, ja ajatuksenakin tuntuu kummalliselle, että vieläkö jossakin joku polttaa autossa silloin, kun siellä on lapsi läsnä. Tällä hallituksen esityksellä halutaan se mahdollisuus viedä, ja esitys on erittäin hyvä ja kannatettava.

19.28 **Ben Zyskowitz kok:** Arvoisa herra puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Käsittelyssä on hallituksen esitys, jolla täydennetään täällä eduskunnassa jo olevaa hallituksen esitystä tupakkalain uudistamiseksi. Jo tuon lain lähetekeskustelussa kiinnitin huomiota siihen, että hallituksen esityksestä puuttui säädös siitä, että autossa ei saa tupakoida, jos

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

siellä on lapsia. Nyt hallitus tällä täydentävällä esityksellään korjaa tämän puutteen tuossa alkuperäisessä esityksessään, ja hyvä niin.

Herra puhemies! En hetkeäkään epäile, etteikö sosiaali- ja terveysvaliokunta toivottaisi tätä täydentävää esitystä tervetulleeksi. Tällä suojellaan lapsia, lasten terveyttä. Jos joku tätä epäilee, niin lukekoon vaikka tämän esityksen sivulta 3 niistä tutkimuksista — tässä viitataan esimerkiksi kanadalaiseen tutkimukseen, jossa on todettu: "Jopa yhden savukeen polttaminen autossa nostaa tupakansavupitoisuudet samalle tai korkeammalle tasolle kuin se on savuisimmissa ravintoloissa tai baareissa." Siis ajatelkaa: jo yksikin savuke autossa nostaa pitoisuudet samalle tasolle tai jopa korkeammiksi kuin savuisimmissa ravintoloissa tai baareissa. Kuka meistä veisi pikkulapsen savuiseen baariin tai ravintolaan? No, me olemme suojelleet aikuisia ja kieltäneet tupakoinnin ravintoloissa ja baareissa, mutta autossa, vaikka siellä on lapsia, saa edelleen tupakoida. Eli sosiaali- ja terveysvaliokunta varmasti kannattaa, näin uskon, tätä esitystä.

Ongelmana tässä asiassa — tekisi mieli sanoa: tässäkin asiassa — on perustuslakivaliokunta ja sen kummalliset tulkinnat. Nimittäin vuonna 2010 yksimielinen hallitus esitti, että autossa tupakointi kiellettäisiin, jos siellä on lapsia. Ja yksimielinen perustuslakivaliokunta katsoi, että Suomen perustuslaki estää tällaisen kiellon asettamisen, minkä seurauksena eduskunta luonnollisesti poisti tämän säädöksen silloin käsitellystä laista. Perustuslakivaliokunnan kanta on järjetön ja käsittämätön.

Täällä hallituksen esityksen sivulla 3 kerrotaan maita, joissa tällaiset kiellot ovat jo voimassa: eräät osavaltiot USA:ssa, Kanadassa ja Australiassa, Euroopasta muun muassa Ranska, Englanti, Wales, Skotlanti ja Kypros, ja asiasta on jo päätetty Irlannissa ja Italiassa. Olen täysin vakuuttunut, että näissä maissa korostetaan yksilönvapautta vähintään yhtä paljon kuin Suomessa, mutta luulen, että näissä maissa ei ole tullut minkään lainsäätäjän, siis minkään maan parlamentin tai osavaltioparlamentin, edes mieleen, että tällainen säädös olisi vastoin perustuslakia. Suomessa yksimielinen perustuslakivaliokunta katsoi toisin. Perustuslakivaliokunta katsoi, että jos aikuiselta kielletään tupakointi autossa, jossa on lapsi, niin se rajoittaa liiallisesti tämän aikuisen henkilökohtaista vapautta ja yksityisyydensuojaa. Lapsen oikeus terveyteen, jonka perustuslakimme myös tuntee, tai yleensä oikeus terveyteen, ei tuossa perustuslakivaliokunnan punninnassa painanut mitään.

En tiedä, montako lääkäriä pitää nyt perustuslakivaliokuntaan marssittaa kuultavaksi, riittääkö yksi, kaksi, kolme, tusina, että perustuslakivaliokunta tulisi vakuuttuneeksi täällä hallituksen esityksen sivulla 3 olevista perusteluista, joissa kerrotaan, miten vakavasti autossa tupakointi vahingoittaa lapsen terveyttä.

Kuten sanoin, ongelmana oli vuonna 2010 perustuslakivaliokunta — toivottavasti se ei tällä kertaa ole ongelma. Silloinen perustuslakivaliokunnan lausuntotulkinta on täysin käsittämätön. Tupakoiva aikuinen voi pysäyttää auton vaikka 20 tai 30 minuutin välein käydäkseen ulkona tupakalla, kun taas autossa oleva lapsi, vaikkapa turvaistuimessa oleva vauva, ei voi lähteä karkuun sitä tupakoivaa aikuista. Perustuslakivaliokunnan silloin omaksuma tulkinta tästä henkilökohtaisesta vapaudesta minun mielestäni muistuttaa lähinnä Amerikan kansallisen kivääriyhdistyksen ajatusta yksilönvapaudesta, joka kansallinen kivääriyhdistys, jos oikein olen ymmärtänyt, lähtee siitä, että jokaisen vapaan miehen, ilmeisesti ennen kaikkea valkoisen miehen, oikeus ja yksilönvapaus on kantaa asetta ihan silloin, kun haluaa. Meidän perustuslakivaliokunta vuonna 2010 yksimielisessä lausunnossaan lähti ilmeisesti siitä, että jokaisen aikuisen miehen ja naisen oikeus tupakoida autossaan, oli siellä lapsi, vauva tai ei, kuuluu hänen perustuslaillisen yksilönvapautensa piiriin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

Edes punnintaa perusoikeus vastaan perusoikeus, yksilönvapaus vastaan oikeus terveyteen, ei tuolloin ilmeisesti tullut tehtäväksi valiokunnassa, tai jos tuli tehtäväksi, niin päädyttiin täysin käsittämättömään kantaan.

Kun katsoo tätä perustuslakivaliokunnan lausuntoa, niin voi todeta, että useimmat silloin vuonna 2010 toukokuun 5. päivänä yksimielisen lausunnon antaneista valiokunnan jäsenistä eivät ole enää eduskunnan jäseniä. En usko, että näiden asioiden välillä on mitään kausaliteettia, mutta totesin tämän nyt kuitenkin. Mutta kiinnittyy huomio niihin neljään valiokunnan jäseneseen, jotka edelleen ovat eduskunnan jäseniä, ja yksi niistä on vihreiden puheenjohtaja Ville Niinistö. Vihreät, jotka täällä hurskastelevat joka päivä lasten oikeuksista — heidän puheenjohtajansa Ville Niinistö katsoo, tai katsoi ainakin vuonna 2010, että aikuisen oikeus tupakoida autossa, jossa on lapsi, nauttii perustuslain suojaa mutta lapsen oikeus terveyteen tuossa autossa ei nauti perustuslain suojaa. Ville Niinistö siis tulkitsi perustuslakia siten, että on perustuslain vastaista kieltää autossa tupakointi aikuisilta, jos autossa on alaikäisiä lapsia.

Haluan uskoa, herra puhemies, vaikka aikaa on kulunut vasta 6 vuotta, lähes päivälleen, tuosta lausunnosta, että tämän päivän perustuslakivaliokunta ajattelee asiaa aivan toisin. Mutta outoa on, että vielä tänäkin päivänä ja tässä hallituksen esityksessä sivulla 5 kerrotaan, että oikeusministeriö lausunnossaan katsoi, että esitys on valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallinen. Siis oikeusministeriö, jonka pitäisi puolustaa kansalaisten perusoikeuksia, myös alaikäisten lasten perusoikeuksia, katsoi, että on valtiosääntöisesti ongelmallista kieltää aikuisen tupakointi autossa lapsen läsnä ollessa. En voi ymmärtää oikeusministeriön lausuntoa missään muussa kuin siinä valossa, että perustuslakivaliokunnan vanha lausunto on tässä asiassa ratkaissut oikeusministeriön näkemyksen. Jos tämän päivän perustuslakivaliokunta uudelleen päätyy siihen, että Suomen perustuslaki estää kieltämisestä autossa tupakointia, kun siellä on lapsi — toisin kuin lukuisten muiden maiden perustuslaki, joissa myös yksilönvapaus ja yksityisyydensuoja tunnetaan — niin pitää sanoa, että jollain tavoin valtiosääntöasioita harrastavana juristina tuntisin häpeää, jos perustuslakivaliokunta tänäkin päivänä ottaisi tuollaisen kannan.

Herra puhemies! Lakiesityksen yksityiskohdista totean vain, että tässä on lähdetty siitä, että poliisille ei kuulu tämän asian valvominen. En ymmärrä, miksi poliisi, joka valvoo ratsiassa turvavöiden käyttöä ja kännykkään puhumisen kiellon noudattamista, ei samassa ratsiassa (Puhemies koputtaa) voisi valvoa myös tätä asiaa. Mutta tämä on yksi yksityiskohta. Toivon, että sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta näitä yksityiskohtia miettii, mutta ennen kaikkea toivon, että perustuslakivaliokunta korjaa tämän järjettömän kantansa vuodelta 2010.

19.38 Kari Kulmala ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on todennäköisesti ihan tarpeellinen, mutta ajattelen tätä asiaa entisen valvojan kannalta. Eliikkä jos on olemassa laki, jota ei ole sanktioitu ja johonka ei ole säädetty tiettyjä valvojia, ja niitä valvojia ei ole riittävästi, niin onko sillä lakimuutoksella tai yleensäkin lailla kovin paljon merkitystä? Se on lähinnä hieno ele. Tällä hetkellä hieno ele on pyöräilykypärän käyttö polkupyörällä ajaessa ja heijastimen käyttö jalankulkijana hämärän ja pimeän aikana. Niitä ei ole sanktioitu eikä niitä myöskään valvota senkään vuoksi. Ei ole mitään mieltä myöskään siinä, että hätäkeskukseen tulee ilmoituksia, että tietyssä autossa jossain parkkipaikal-la tupakoidaan ja siellä on lapsia sisällä, poliisi lähtee jostain 50 kilometrin päästä toteaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

maan tämän tilanteen ja siitä ei ole kuitenkaan sanktiota. (Puhemies koputtaa) Todennäköisesti kenttäjohtaja ilmoittaa, että emme tule.

19.39 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On mielenkiintoista, että edustaja Zyskowitz lähtee siitä, että täällä lähetekeskustelussa pitää antaa ohjeet siitä, miten perustuslakivaliokunnan pitää tulkita perustuslakia. Perustuslaki ja valtiosääntö on se, mikä on, ja perustuslakivaliokunta tietenkin melkein virkavastuulla tekee omia ratkaisujaan. Minä tätä ristiretkeä perustuslain tulkintoja vastaan vähän oudoksun.

Toinen asia on se, että kun me nyt parhaillaan puramme sellaisia säädöksiä, mitkä eivät ole ihan välttämättömiä ja mitä ei voi kontrolloida, niin kyllä tässäkin on yksi säännös, joka pistää ajattelemaan, että onko todella tarpeen lähteä tekemään erikseen tällainen säädös, jota ei ole tarkoitukseen valvoo.

Minä kyllä tuen kaikkia hallituksen esityksiä lähtökohtaisesti, mutta tätä jäin kyllä miettimään, että kuinka tarpeellinen esitys (Puhemies koputtaa) tämä tällainen on.

19.40 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on tosiaan lakeja, joissa ei ole sanktioita. Itse ajattelen, että ne ovat kuitenkin tärkeitä signaaleja lainsäätäjän tahdosta. Kyllä meillä on paljon kansalaisia, jotka noudattavat lakia sen takia, että se on laki, eivätkä vain sen takia, että joku poliisi tulee käskemään noudattamaan.

Jos ajattelee tupakkalakia, meillä on esimerkiksi semmoinen säädös, että taloyhtiö voi päättää, että siellä lasten hiekkalaatikolla ei saa tupakoida. No, jos siellä joku iljettävä naapuri koko ajan tupakoi, niin mitäs siellä se taloyhtiö voi tehdä? En minä ainakaan tiedä, että ne voisivat sille mitään tehdä, muuta kuin ystävällisesti kehottaa häntä siirtymään kauemaksi tupakoimaan. Kuitenkin mielestäni se on hyvä, että tällainen mahdollisuus taloyhtiöllä on, että kerrotaan asukkaalle täysin selväksi, että sitä ei pidetä hyväksyttävänä, että te tulette siihen röökaamaan, kun siinä lapset leikkivät.

Mitä perustuslakivaliokuntaan tulee, edustaja Ala-Nissilä, niin perustuslaki on, mitä on, mutta perustuslakivaliokunta sitä tulkitsee. Ja näihin tulkintoihin, totta kai, lähetekeskustelussa (Puhemies koputtaa) saamme lähettää terveisiä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Mennään puhujalistaan. Täällä voi olla muutama vastauspuheenvuorotarve, mutta kun muutama varsinaisen puheenvuoron pyytäjät on jäljellä, niin toivon, että ne, jotka haluavat sanoa jotain, sanovat sitten tämän listan jälkeen.

19.41 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Minusta on ajattelematonta, voisi sanoa, jopa typerää ja moraalisesti myös tuomittavaa polttaa tupakkaa autossa, jos siellä on lapsia — tässä tapauksessa ikäraja on pantu 15 vuoteen eli sanotaan niin, että alle 15-vuotiaita. Kuitenkaan emme lailla ole normaalisti pruukanneet kaikkea sellaista kieltää, joka on moitittavaa ja moraalisestikin tuomittavaa.

Voisi ajatella myös niin, että joka on niin ajattelematon lapsen edun näkökulmasta, että polttaa autossa tupakkaa lasten ollessa siellä, tuskin tämänkään lain voimaantulon jälkeen lopettaa sitä toimintaa, koska ei tätä ole tässä aiottu millään tavalla sanktioida eikä ole ajateltu, että poliisi tätä toimintaa millään tavalla valvoisikaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

Lisäksi ajattelen niin, että meillä on paljon sellaista tuomittavaa toimintaa, jota emme ole syystä tai toisesta halunneet lähteä kieltämään lailla. Voisi ajatella niinkin, että vanhempien liiallinen alkoholinkäyttö vahingoittaa lapsia, tai joku voisi ajatella jopa niin, että pitkäaikainen vanhempien riitelykin on lapsille pahasta. Mutta kukaan ei ole esittänyt, että nämä pitäisi lailla kieltää.

On eri asia pitää asiaa paheksuttavana, moraalisesti tuomittavana ja monellakin tavalla haitallisena kuin säätää siitä kiello lailla. Kun lakia säädetään, pitäisi olla aika kovat kriteerit ja tarkat rajat, mitä lailla tullaan säätämään. Sekin on niin, että kaikki, mitä laki sallii, ei ole välttämättä soveliasta.

Sen takia olisin itse kyllä ajattelemassa samalla tavalla kuin oikeusministeriö on tätä asiaa harkinnut kokonaisuutta ajatellen, että tämä valvontakin on niin hankalaa, että tätä lakia ei kyllä tarvittaisi, ja voisi olla parempi, että tätä tältä osin ei säädettäisi.

Meillä on paljon puhuttu myös siitä, että meillä yhteiskunnassa lakeja ja normeja on liikaa. Silloin meidän lainsäätäjien on syytä miettiä tarkkaan, kun olemme puhuneet normienpurkutalkoistakin, onko kulloinkin esitetty säädettävä laki järkevä ja tarkoituksenmukainen.

Kun täällä hallituksen esityksessä mainitaan lain vaikutuksista, niin täällä todetaan: "Kiellon rikkominen voitaisiin havaita esimerkiksi päiväkodissa, josta voitaisiin tarvittaessa ilmoittaa asiasta kunnan lastensuojeluviranomaiselle. Ensisijainen puuttumiskeino olisi vanhempien kanssa keskusteleminen ja muun lastensuojelullisen tuen tarjoaminen lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisesti."

Tämän osalta täytyy kyllä todeta, että tällaiset keinot, lainmukaiset keinot, ovat nytkin käytössä, jos viranomaiset huomaavat, että vanhemmat toimivat vastoin lasten terveyttä ja lapsen etua. Ei tämä laki tuo tältäkään osin mitään uutta.

Siinä mielessä ajattelen itse, että kyllä nyt pitää valiokuntakäsittelyssä erittäin tarkkaan pohtia sitä, onko tarpeen säätää sellaista lainsäädäntöä, jota ei ole tarkoituskaan valvoa ja joka ei tuo mitään uutta nykyiseen toimintaan.

19.46 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Pienessä suljetussa tilassa, kuten autossa, tupakoitaessa ilman myrkkypitoisuudet nousevat myös ei-tupakoivalla terveyttä vaarantavalle tasolle. Tämä on merkityksellistä erityisesti lapsen terveydelle.

Mielestäni tätä ongelmaa, josta lapsi väistämättä kärsii, ei kuitenkaan tulisi ratkaista tupakkalain tiukentamisen keinoin. Huoltajan velvollisuus on huolehtia siitä, että lapsen kasvuympäristö on turvallinen ja terveellinen. Huoltajan ei tule sallia tupakointia autossa, jossa lapsi kulkee. Mikäli huoltaja osoittaa tällaista piittaamattomuutta lapsensa terveyttä kohtaan tai jopa itse tupakoimalla vaarantaa lapsen terveyden, siihen voidaan puuttua jo olemassa olevan lain keinoin, kuten hallituksen esityksessäkin kuvataan. Lastensuojelulaki on keino, jolla saamme ratkaistuksi tämän ongelman — saamme ratkaistuksi, mikäli tahoa on.

Koulukokemuksesta minä voin sanoa sen, että lapsen kanssa matkustettaessa autossa tupakointi on suurta ajattelemattomuutta. Tosiasia on, että lapsi kärsii siitä monella tavalla. Voimakkaasti tupakalle haisevat koululaisen vaatteet saattavat olla jopa kiusaamisen kohde. Kun asia otetaan huoltajan kanssa puheeksi, tilanne tavallisimmin muuttuu. Minä kannustan rohkeuteen periaatteella "koko kylä kasvattaa", tässä tapauksessa kasvattaa siis myös huoltajaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

Mielestäni lakiin ei pidä kirjoittaa yhtään uutta kieltopykälää, jonka rikkomista ei valvota ja jota ei sanktioida.

19.47 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva tupakointia rajoittava lakiesitys menisi tällä kertaa siihen, että pienen ihmisen vanhempi tai joku muu, joka ajaa autolla, kun lapsi on kyydissä, ei saisi tupakoida tässä autossa. Ajatus tästä on erittäin hyvä ja kannatettava. Todellakin pientä ihmistä pitää suojata, ja pitää muistaa, että kun pieni ihminen vetää keuhkoonsa sitä tupakansavua tahtomattaan, hän on avuton itse sitä päättämään, haluaako sitä vai ei. Kyllä tämän pienen lapsen suojeleminen on tärkeä asia.

Se, että nyt ollaan lakiesitystä tekemässä, minun mielestäni on kovin ristiriitaista siinä mielessä, että tällaiset lainsäädännölliset toimet, joilla rajoitetaan ihmisen käyttäytymistä esimerkiksi hänen omistamassaan henkilöautossa, joka on hänen yksityistä tilaansa, kieltämättä menevät vähän aralle alueelle, mutta kyllä omasta mielestäni sitä pitää rajoittaa, koska kysymys on ihmisen terveydestä.

Edustaja Zyskowicz omassa puheenvuorossaan ankarasti arvosteli vuonna 2010 perustuslakivaliokunnan antamaa lausuntoa. En silloin ollut paikalla — tai olin paikalla, olin varahenkilönä, en ollut varsinaisena jäsenenä, olin varamiehenä kyseisessä valiokunnassa — niin että en pysty sanomaan, mikä se keskustelun henki silloin valiokunnassa oli. Mutta joka tapauksessa perustuslakihan lähtee aina siitä, että tietyt asiat ovat yksityisyydensuojan piirissä ja niitä suojataan sitten loppuun asti. Tässä tietysti on kaksi intressiä: onko ihmisen terveyden suojaaminen suurempi intressi kuin se, että yksityisiä oikeuksia rajoitetaan? Se on aina jokaisessa tapauksessa harkintaa, onko syntyvä yksityisyyteen koskeva säännös ja siitä saavutettava hyöty suurempi kuin se itse menetetty oikeus. Tätä pohdintaa perustuslakivaliokunta aina käy ja varmasti ei käy missään nimessä asenteellisesti tai peräti ajatellen niin, että tässä ollaan kenties jonkun oikeuksia tietoisesti polkemassa. Ei missään tapauksessa, vaan kysymys on siitä, että nämä intressit, mitä ollaan suojaamassa uudella lainsäädännöllä, se pohdinta yksityisen ihmisen oikeuksista, käydään aina aidosti asiantuntijoita kuullen.

Mitä tulee semmoiseen tulkintaan, mitä edustaja Zyskowicz edusti, että perustuslakivaliokunta olisi karmeasti väärässä, niin se on erittäin tiukkaa harkintaa, aivan kuten edustaja Ala-Nissilä totesi, että perustuslakivaliokunta harkitsee toimitelimenä aina jokaista lakiesitystä, joka sinne lausunnolle tai mietinnölle tulee. Juuri näin, kuullaan asiantuntijat, sen jälkeen annetaan lausunto. Itse en ole koskaan tupakoinut, niin että sinänsä tämä asia ei minulle tai minun autossani matkustavalle ole koskaan ongelma, koska en ole tupakkaa suuhuni pistänyt, mutta ymmärrän sen pienen ihmisen hädän, joka on puolustuskyvytön ja joutuu siihen tilanteeseen, että autossa tupakoidaan.

Tämä laki on mielestäni vähän semmoinen epämiellyttävä. Pitäisi aikuisilla ihmisillä, jotka autolla ajavat — heidän ovat jo 18 vuoden iän saavuttaneet ja ovat oikeustoimikelpoisia — olla sen verran järkeä päässä, että ei todellakaan tupakoida, kun lapsia tai yleensä ihmisiä on paikalla. Jos halutaan se yksi savuke tai peräti sikari nauttia, niin kannattaa mennä sitten sinne ulkotilaan, jossa siitä ei sitten kenellekään haittaa ole.

Kun rajoitus kerran tehdään, niin pohdittakoon sitten perustuslakivaliokunnassa, meneekö tämä yksityisyydensuojan piiriin. Mielestäni pientä ihmistä pitää aina suojata ja niin, että hänen terveytensä edellytykset vanhemmalla iällä turvataan. Pieni ihminen on hyvin haavoittuva, ja häntä tulee suojata.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

19.51 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Lohi esitti puheenvuoronsa aluksi mielestäni ihan perusteltua filosofiaa siitä, että kaikki, mikä on lailla sallittua, ei välttämättä ole oikein ja niin edelleen. Mutta sanoisin näin, että vaikka me emme kaikkeen lasta vahingoittavaan aikuisten toimintaan voi emmekä halua puuttua, oli sitten kyse vanhempien riitelystä tai viinan juonnista, niin se ei ole syy, ettemmekö me puuttuisi johonkin sellaiseen, johon haluamme ja voimme puuttua. Olemmehan puuttuneet esimerkiksi ruumiilliseen kuritukseen. Ymmärtääkseni vanhempi, joka kurittaa lastaan ruumiillisesti, syyllistyy kiellettyyn tekoon näin toimiessaan, eli esimerkiksi siinä olemme katsoneet, että tämä lapsen etu on niin tärkeä, että tämmöiseen sinänsä intiimiin, yksityiseen suhteeseen puututaan. Ja kun lukee vaikkapa hallituksen esityksen perusteluja, niin voi todellakin kysyä, kummasta on lapselle oikeasti suurempi haitta: siitä, että hänen äitinsä tai isänsä antaa hänelle kerran litsarin, vai siitä, että isä tai äiti tai vaikka molemmat tupakoivat vaikka joka aamu autossa viedessään lastaan päivähoittoon?

Perustuslakivaliokunnasta: Se on todellakin punnintaa eri intressien ja eri oikeushyvien välillä. Perustuslaista itsestään ei tietystikään löydy ratkaisuja, vaan kyse on tulkinnasta. Tässä punninnassa kerroin sen, miten itse näitä asioita punnitsisin, ja itse asiassa kyllä odotan ja uskon, että perustuslakivaliokuntakin asian samassa valossa näkee. Se, että joku pitää lakia aiheettomana, tarpeettomana, ei tietysti ole mikään peruste pitää lakia perustuslain vastaisena.

Tietysti voidaan yleisesti keskustella, mikä merkitys on sellaisilla laeilla, jotka ovat ennen kaikkea tällaisia signaaleja. Mutta kuten sanoin, (Puhemies koputtaa) mielestäni tätä voisi ratsioissa valvoa siinä, missä jotain turvavyönpakkoakin.

19.53 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Meillä on siis sosiaali- ja terveysvaliokunnassa jo tupakkalakiesitys parhaillaan olemassa, ja tämä on siis sitä täydentävä esitys. Kiitän kaikkia hyvistä puheenvuoroista. Täällä on useassa puheenvuorossa käynyt ilmi se, mikä on edustajien ajatus. Erityisesti edustaja Hoskonen sanoi sen pontevasti — pientä ihmistä pitää suojella — jos nyt oikein muistan hänen sanoneen. Näin hän mielestäni sanoi. Sehän on tässä lähtökohtana ja ajatuksena: pientä ihmistä pitää suojella. On se sitten laki tai ele, siitä käydään täällä erilaista mielipiteiden vaihtoa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta jää odottamaan kyllä perustuslakivaliokunnan kannanoton tähän ja lausunnon, ja perustuslakivaliokunta punnitsee mielessään ja sitten myös tekee sen oman tulkintansa. Tulemme käymään valiokunnassa varmasti runsasta ja laajaa keskustelua, ja nämä kaikki erilaiset mielipiteet asiaan liittyen ovat vahvasti mukana varmasti myös siellä meidän keskustelussamme. Tämä esitys toisaalta on hyvin tärkeä ja toisaalta myös sisältää paljon näitä kysymyksiä, mitä täällä on nostettukin esille.

Tämä asiahan (Puhemies koputtaa) koskettaa itse asiassa myös nuoria. Me voimme ajatella, että on 18-vuotias kuski ja sitten siellä kyydissä on näitä alle 15-vuotiaita nuoria. Elikkä tämän esityksen taustalla on myös nuorten suojeleminen. Mutta miten me voisimme sitten muuten tätä ajatusta edistää, että tupakointi on vaarallista ja sitä ei tulisi harrastaa, ei niin siellä auton sisätiloissa kuin oikeastaan muuallakaan?

Valiokunta ottaa tämän käsittelyyn, ja vien terveisiä sinne erilaisista ajatuksista. — Kiitos.

19.55 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Olen edelleen siis sitä mieltä, että tupakointi autossa, jossa on alaikäisiä tai varsinkin pieniä lapsia, on ajattelematonta ja moraalisesti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

tuomittavaa, ja siinä mielessä olen täysin samaa mieltä kuin edustaja Zyskowicz ja edustaja Juvonen.

Mutta minua hieman häiritsee se, että samaan aikaan aika monet heistä, jotka tätä lainmuutosta nyt ajavat voimakkaimmin, ajavat alkoholilainsäädännön voimakasta vapauttamista. Ja jos me pikkusen ajattelemme suhteellisuutta tässä tilanteessa, niin minusta paljon enemmän näitä pieniä lapsiakin, jos heitä halutaan suojella, alkoholista aiheutuvat haitat kyllä koskettavat kuin sitten se, että joku autossa tupakoi. Minusta tämä ilmiökin on varmasti marginaalinen, kun tupakointi on vähentynyt täällä Suomessa, ja sen takia minua kiusaa, että tässä nyt on mennyt tämä suhteellisuudentaju: luullaan, että tällä nyt sitten maailma paranee, kun tosiasia on se, että kun tätä ei ole sanktioitu, niin kaikki, jotka ovat niin typeriä, että näin tekevät, varmasti jatkavat sitä samaa toimintaa. Tästä ongelmallisuudesta kertoo sekin, että tässä hallituksen esityksessä todetaan, että jos onkin kysymyksessä asuntoauto, niin siellä saakin tupakoida, vaikka on lapsia sitten. Eli tämä tilanne on kyllä ihan hullunkurinen, jos me yritämme tällä tavalla parantaa tätä olemassa olevaa tilaa. Jokainen, joka vähän pitemmälle miettii, ymmärtää ja tietää sen, että ei tässä tämä tilanne lastensuojelun näkökulmasta kyllä parane. Ja jos todella Suomessa joku näkee, että jatkuvasti pienen lapsen läsnä ollessa polttaa tupakkaa, niin kyllä nämä viranomaiset, jotka voisivat tämän lain jälkeen puuttua, voivat nytkin puuttua tilanteeseen aivan yhtä lailla. Sen takia pidän tätä kyllä epätarkoituksenmukaisena lainsäädäntönä.

19.57 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä ymmärsin, että ajatus menee näin, että kun ei tätä tässä esitetä sanktioitavaksi, niin tämä on aiheeton säädös, ja muutenkin oli perusteluja, miksi tämä on aiheeton.

Täällä hallituksen esityksen sivulla 5, kolmas täysi kappale, kerrotaan, että muun muassa Valvira, THL, Lastensuojelun Keskusliitto, Lääkärit tupakkaa vastaan ja niin edelleen ovat olleet sitä mieltä, että tätä tulisi valvoa ja sen rikkomisesta tulisi sanktoida samalla tavalla kuin tupakointirikkomuksesta muutoinkin. Ei minulla ainakaan henkilökohtaisesti olisi mitään tätä vastaan, ja jos ne, jotka pitävät tätä aiheettomana nimenomaan sen takia, että tässä ei ole erityistä valvonta- ja sanktiomekanismia, tällä muutoksella olisivat valmiita tätä lakia kannattamaan, niin se olisi vielä yksi syy lisää, että pitäisi tämä valvontapuoli ja sanktiopuoli tässä järjestää. En todellakaan ymmärrä sitä, että jos meillä on ratsia ja poliisi saa siinä puuttua siihen, että puhut kännykkään tai et käytä turvavyötä, niin miksei poliisi saa sanoa, että hei, sinulla on kaksivuotiaat lapset takapenkillä, minkä takia poltat tässä. En näe, mikä ongelma siinä on.

Sitten joka tapauksessa... — Toinen asia, meni jo mielestä: En ihan ymmärtänyt tätä edustaja Lohen argumenttia siitä, että jotkut kuvittelevat, että tällä kaikki ongelmat ratkeavat, ja linkitystä alkoholilainsäädäntöön. Minä en ainakaan kuvittele, että tällä kaikki ongelmat ratkeavat, enkä näe tässä mitään liittymäkohtia alkoholilainsäädännön kokonaisuudistukseen. Meillä on esillä tupakkalaki, ja siitä on jätetty eräs, jo vuosina 2009—2010 esillä ollut kielto pois, ja nyt se kielto on hyvä hallituksen esityksen mukaisesti tuohon lakiin sisällyttää.

19.59 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tarkoitin äskeisellä puheenvuorolla lähinnä sitä, että jos kannetaan tosiasiaa huolta lasten turvallisuudesta ja lastensuojelusta, niin kyllä silloin kannattaisi kiinnittää niihin todellisiin ongelmiin huomiota, ja minusta tässä tilanteessa meidän yhteiskunnassa vakavin ongelma ei ole se, että joku polttaa autossa tu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

pakkaa, vaan meillä on paljon muita lasten oikeuksien ja lastensuojelun kannalta vakavampia ongelmia, ja niihin kannattaisi kiinnittää huomiota enemmän.

Sitten jos mietitään tämän sanktioimista ja valvomista, niin minusta meillä sisäisen turvallisuuden osalta — kuten me tänään olemme käyneet täällä aikaisemmin, muutamia tunteja sitten, aika hyvääkin keskustelua poliisin resursseista — poliisin voimavaroja ei kannattaisi nyt ohjata tässä tilanteessa, kun ne ovat muutenkin tiukoilla, kyttämään, polttaako joku autossa tupakkaa, vaan meillä on paljon vakavampia rikoksia, jotka jäävät nyt selvittämättä, ja vakavampia asioita, jotka jäävät selvittämättä. Tätä ei olla nyt sanktioimassa, ja tämä ei siinä mielessä tulisikaan rikokseksi, mutta haluaisin, että poliisin resurssit käytettäisiin mieluummin todellisten rikosten selvittämiseen ja yleisen turvallisuuden ylläpitämiseen kuin siihen, että katsotaan, polttaako joku sattumalta tupakkaa autossa.

20.00 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on ilmeisesti tällainen väärinkäsitysten kehä. En minäkään ole sitä mieltä, että poliisin resursseja nyt erityisesti pitäisi siihen käyttää, että kytätään, polttaako joku tupakkaa autossa lasten läsnä ollessa. Sanoin, että jos poliisilla on ratsia, jossa katsotaan, ovatko turvavyöt kiinni, ja jossa katsotaan, puhutaanko kännykkään, niin miksei siinä samassa ratsiassa, samoilla resursseilla, ilman lisävoimavaroja, ilman lisäkyttämistä voida myös puuttua tähän. En näe tässä mitään erityistä ongelmaa.

Sitten tämä lasten turvallisuus ja suojeleminen. En ymmärrä, miten se, että autossa tupakointi kielletään lasten läsnä ollessa, on pois siitä työstä, jota tehdään lasten turvallisuuden hyväksi ja lasten suojelemiseksi muutoin. Miten se on pois siitä, että halutaan vahvistaa lastensuojelun resursseja tai halutaan muuten tehdä työtä lasten turvallisuuden hyväksi? Jos edustaja Lohi voisi tätä vähän avata, kun ei tämä minulle avautunut.

Minä näen tämän ihan niin, että se, mitä me säädämme siinä, kielletäänkö tupakointi autossa lasten läsnä ollessa vai eikö kielletä, nyt ei millään tavoin minun ymmärtääkseni vaikuta siihen, mitä eduskunta tai viranomaiset muutoin tekevät lasten terveyden ja lasten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lasten suojelemiseksi erilaisilta pahoilta asioilta ja teoilta. Eli jotenkin tuntuu siltä, että edustaja Lohi keksii tekosyitä tämän lain vastustamiseksi, tämän hallituksen yksimielisen esityksen vastustamiseksi. Olisi tietysti kiva kuulla, mitkä ne todelliset syyt ovat. Jos ne liittyvät jotenkin alkoholilainsäädännön kokonaisuudistukseen tai muuhun, niin pitää sanoa, että minun mielessäni ei ole mitään tällaista linkitystä. Alkoholilainsäädännön kokonaisuudistus on asia, joka on vireillä, ja toivottavasti siinä päädytään järkeviin ratkaisuihin, mutta en ymmärrä, miten se olisi syy vastustaa tätä hallituksen esitystä.

20.02 Matti Semi vas: Rouva puhemies! Edustaja Zyskowiec ja edustaja Lohi, tämä tupakkalain esitys. Jäin miettimään itse ensinnäkin sitä asuntoauton kohtaloa, miksi siellä ei ole sitä tupakka-asiaa kielletty. Minusta se kuuluisi siellä kieltää ainakin ajon aikana, näin sen pitäisi mennä. Toisaalta sitten mietin näitä lakeja, mitä meillä ei ole sanktioitu, niin kuin polkupyöräkypärän käyttö, heijastimien käyttö. Kun itse olen ollut pääsääntöisesti tiealueilla töissä, missä on rakennettu ja tehty, ja kun minä olen seurannut ihmisten käyttäytymistä ja muuta nimenomaan kaupunkialueilla, niin minun mielestäni ne lait, mitä on määrätty esimerkiksi kypärän käytöstä polkupyörällä tai heijastimien käytöstä, ovat semmoisia kasvattavia lakeja, että ihmiset rupeavat käyttämään ja opettelemaan siihen toimintaan. Vaikka tässä tätä sanktiota ei ole, minä kyllä näen mielelläni tämän asian semmoise-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

na, että se kasvattaa näitä ihmisiä ajattelemaan, mikä on sen lapsen kohtalo ja minkä takia meidän pitää olla polttamatta siellä autossa — etteivät he altistu tupakalle ja muulle huonolle ilmalle siellä. Toivoisin ainakin, että lain käsittelyssä sitten otetaan myös mukaan tämä asuntoauton kohtalo, millä tavalla se hoidetaan kuntoon, sen enempiä tähän puuttumatta. Minusta laki, mikä tavallaan ojentaa vanhempia toimimaan oikein, vaikei siinä sanktiota ole, on ihan hyvä laki.

20.04 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Totta kai pitää tunnustaa, että eihän tämä keneltäkään ole pois eikä tämä ole pois siltä muulta lastensuojelutyöltä, vaikka tämä kielletäisiinkin, se on selvä. Mutta itse ajattelen vähän niin, että onko tällä lainsäädännöllä jotain järkeä ja vaikuttavuutta. Kun me teemme uutta lainsäädäntöä, niin pitäisi aina miettiä, mikä sen vaikuttavuus on. Me hukumme täällä Suomessa, ja voi sanoa, että Euroopassakin, erilaisiin normeihin. Meillä on paljon normeja, joita nyt ollaan purkamassa, ja silloin pitäisi jokaista uutta normia miettiessä aina miettiä, onko tällä todella jotain merkitystä, viekö tämä asiaa oikeaan suuntaan. Nyt en ole vain ihan varma siitä, kun tätä ei ole sanktioitu, tätä ei valvota ja tämä on, voi sanoa, tervejärkisille ihmisille itsestäänselvyys, että he eivät toimi näin. Kaikkea moraalisesti paheksuttavaa ei kuitenkaan tarvitse välttämättä lakiin viedä.

Ja vaikka tällä ei ole mitään liittymäkohtaa alkoholilainsäädännön kokonaisuudistukseen, niin on tässä minusta semmoinen erikoinen piirre, että ne tahot, jotka voimakkaasti ajavat, ovat sitten liberalisoimassa sitä alkoholipolitiikkaa, ja siellä kuitenkin on moninkertaiset — en uskalla sanoa, kun siitä ei voi mitään näyttöä olla, kun ei tästäkään ole näyttöä, kuinka moni tupakoi autossa lasten ollessa — haitat lapsille, jos me lähdemme tekemään lainsäädäntöä, joka aiheuttaa alkoholiongelmia entistäkin enemmän. Sen takia toivoisin, että ne henkilöt sitten myös tämän lainsäädännön yhteydessä ovat valmiita puolustamaan sellaista politiikkaa, joka lastensuojelun näkökulmasta on edistyksellistä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Haluaako edustaja Parviainen käyttää vastauspuheenvuoron? — Olkaa hyvä, ja sitten edustaja Zyskiewicz.

20.06 Ulla Parviainen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Itse asiasa silloin tällöin koulumaailmassa tulee eteen näitä, että lasta kuljettava huoltaja tupakoi autossa ja se tuoksuu ja se haisee — se on hirveän hankalaa sitten sille lapselle itselleen. Mutta minä uskon yhä edelleen siihen, että tämä puheeksiotto huoltajan kanssa on paljon tehokkaampi kuin se, että sitten esimerkiksi kouluväki, lastentarhan väki tai muu oheiskasvattajaväki tavallaan ajattelee, että se on jonkun toisen hoidettava asia, ei ajattelekaan sitä lapsen terveyden kannalta. Eli minä uskoisin, että vaikuttavampaa olisi, jos me korostaisimme sitä, että tämä asia on lastensuojelullinen asia eikä tupakkalain kieltoasia.

20.07 Ben Zyskiewicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Minun mielestäni edustaja Semi toi hyvin esiin ne myönteiset puolet, mitä saattaa olla — ja tässä tapauksessa toivon, että on — sellaisellakin säädöksellä, josta ei seuraa sanktiota. Se on viesti ihmisille, ja meillä on paljon ihmisiä, näin kuvittelen ja ajattelen, jotka haluavat noudattaa lakia sellaisena kuin laki on voimassa, vaikei siihen liittyisi mitään sanktiota.

En tiennyt tätä heijastinkäyttöä, miten se on säädetty, mutta ainakin ajattelen niin, että jos me annamme viestiä riittävästi siitä, että heijastimia pitäisi käyttää, niin se on erin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

omainen asia, koska jokainen autoilija ainakin tietää pimeällä tiellä, miten arvokasta on se, että ihmiset käyttävät heijastimia.

No, sitten edustaja Semi kysyi tästä, että miksei asuntoautoissa kielletä. Totta kai niissäkin pitäisi kieltää. Jos ajatellaan, että perhe lähtee asuntoautolla Eurooppaan ja siellä ollaan monta päivää ja siellä tupakoidaan yötä päivää, niin totta kai se pitäisi kieltää. Mutta kun tämä mainio perustuslakivaliokuntamme tulkitsee, että se on taas kotirauhan rikkomista, jos se kielletään siinä autossa, niin nyt hallitus on jättänyt tämän kohdan tästä esityksestä pois, ja minä en nyt tässä asiassa halunnut olla moittimassa ketään. Kun näitä asuntoautoja kuitenkin on sen verran vähän ja näitä tupakoivia aikuisia, jotka lasten seurassa tupakoivat, on sen verran vähän, niin ajattelin, että tämä olisi kuitenkin hyvin marginaalinen ongelma. Mutta en usko, jos nyt rehellisesti sanon, että Amerikassa, Australiassa, Kanadassa, Ranskassa, Kyproksella, mitä näitä maita olikaan, joissa tämä kiello on säädetty, kukaan valtiosääntöasiantuntija — tai puhumattakaan joku valtiosääntötuomioistuim — on todennut, että ei saa kieltää tupakointia asuntoautossa, koska se rikkoo perustuslain suojaamaa kotirauhaa. Ehkä siellä on sitten vähemmän valppaat perustuslakiasiantuntijat kuin meillä.

Edustaja Lohi, saatte minusta kaverin kyllä yleiseen normien purkamiseen ja turhien säädösten karsimiseen, mutta aina meillä varmaan itse kullakin on sitten oma musta pisteemme, eli tarkoitan sitä, että kaikki normithan ovat aikanaan syntyneet jostakin tarpeesta ja niiden karsiminen ja purkaminen ei ole helppoa, koska jokaisella normilla on ollut tai on joku hyvä tarkoitus. Minun mielestäni tällä normilla, vaikka myönnän, että tämä on näiden normienpurkupyrimysten vastaista, on hyvä tarkoitus, ja se tarkoitus on viestiä kaikille vanhemmille, että lopettakaa tupakointi autossa, jos siellä autossanne on lapsia. Tämän sanoo laki, ja minulle sopii se, kuten sanoin, että jos ratsiaan joudut ja siellä röökaat lasten läsnä ollessa, niin poliisikin siitä huomauttaisi. Minulle sopii sekin, että siitä seuraisi tupakointirikkomuksena sanktio, jos näin sosiaali- ja terveysvaliokunta asian harkitsee.

Kun taistelette nyt näitä mielestänne aiheettomia normeja vastaan, niin kai te vastustatte, edustaja Lohi, sitten sitäkin säädöstä, että taloyhtiö voi tosiaan päättää, että sen taloyhtiön lasten leikkipaikalla ei saa tupakoida? Eihän kukaan järkevä ihminen tule tupakoimaan siihen hiekkalaatikolle. Mutta sitten on olemassa niitä vähemmän järkeviä ihmisiä, jotka tulevat tupakoimaan, ja sillekään säädökselle ei ole mitään sanktiota, eikä tällainen taloyhtiön asukas, jonka lapsi siinä leikkii ja vieressä tupakoidaan, pysty sille tekemään mitään. Ei hän voi soittaa edes poliisille, jos ei se ole mikään yleisen kriminalisoinnin kohteena oleva teko. Ja, edustaja Lohi, voin tuoda muitakin esimerkkejä, varmaan tässä tämänkin vaalikauden kuluessa, säädöksistä, joita voitte yhtä hyvin perustein vastustaa.

No, sitten tämä alkoholipolitiikka. Eli teidän logiikkanne meni siis näin, että ne, jotka kannattavat alkoholipolitiikan liberalisointia, eivät voi kannattaa tällaista tupakkapolitiikan kiristämistä. Oma ajatukseni ei mene näin. Sivumennen sanoen en kannata viinien tuomista marketteihin, siis sivumennen sanoen, mutta minä en näe näillä mitään yhteyttä. Tarkoitatteko samalla sitä, että ne, jotka kannattavat tiukkaa alkoholipolitiikkaa — esimerkiksi vastustavat kaikennäköisiä liberalisointeja — sitten kannattavat myös tiukkaa autossa tupakoinnin kieltämistä? Minä en oikein näe näissä tätä loogista yhteyttä keskenään. On paljon kaikennäköisiä ikäviä asioita, joihin emme puutu emmekä voi puuttua. On asioita, joihin voimme puuttua. Miksemme puutu, jos voimme? Varsinkin kun meillä on tällainen hallituksen yksimielinen esitys täällä nyt esillä, niin miksi emme siihen tartu?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

Sitten edustaja mainitsi tästä, että kun viedään pikkulapsia kouluun ja tupakoidaan autossa: Edustaja Lohi, näitä typeryksiä, niin kuin te sanoitte, vai miksikä näitä ihmisiä kutsuitekaan, on elävässä elämässä. Sanoitte, että siellä sitten asia otetaan huoltajan kanssa puheeksi. Näin varmasti ja toivottavasti käytännössä tehdään, mutta ei auta ainakaan liian ankarasti ottaa puheeksi, sillä silloin tämä aikuinen varmaan voi valittaa siitä eduskunnan oikeusasiamiehelle ja kysyä, että mihinkäs säädökseen tai mihinkäs oikeuteen tämä opettajan tai jonkun muun puheeksi ottaminen perustuu. Meillä oli tuolla Sastamalassa yksi koulu, jossa lapset jäivät kiinni tupakoinnista, ja rehtori laittoi lapset sitten kirjoittamaan semmoisen kouluaineen siitä, että miksi tupakointi on haitallista. Minun mielestäni se oli erittäin järkevä ja luonteva pedagoginen ratkaisu. Apulaisoikeuskansleri muistaakseni antoi erittäin ankarat nuhteet tälle rehtorille, joka tällä tavoin loukkasi näiden lasten perus- ja ihmisoikeuksia. Eli kun nämä perusoikeusfundamentalistit näitä asioita pyörittelevät, niin kyllä me vielä kummallisissa tulkinnoissa olemme, ja olemme olleet. Että en ole ihan varma, jos siellä vaikka rehtori tai opettaja rupeaisi nuhtelemaan sitä polttavaa isää tai äitiä, että poltit autossa, kun toit lapsen kouluun, ja siellä rehtori rupeaisi puhuttelemaan, että ei näin saa toimia, se vahingoittaa lapsen keuhkoja ja terveyttä — siitä lentäisi varmaan kantelu oikeuskanslerille ja rehtori saisi nuhteet, kuten sai tämä Sastamalan rehtori ja sai vielä Sastamalan kunnanhallitus, kun ei ollut ryhtynyt toimiin tämmöistä vallatonta rehtoria vastaan.

20.14 Reijo Hongisto ps: Arvoisa rouva puhemies! Minä itse en ole koskaan polttanut tupakkaa, ja minun kuljettamassani autossa kenenkään ei ole tarvinnut kärsiä taikka nauttia siitä, että autossa on ylimääräistä savua. Sen takia tämä keskustelu on minulle hieman vieras, mutta muutamissa puheenvuoroissa on otettu koppia siitä, miten poliisi tulisi tätä valvomaan, ja on viitattu siihen, että poliisi kyllä puuttuu, jos kuljettaja puhuu matkapuhelimeen taikka jättää käyttämättä turvavyötä. Siihen on poliisin helppo puuttua, kun siihen on selvä sanktio olemassa.

Nyt pohdiskelin tässä, kun kuuntelin tätä salikeskustelua, miten poliisi toimii siinä tapauksessa, että poliisi näkisi auton, jossa on savua kuin seppäin pajassa, ja poliisi pysäyttää tämän auton ja toteaa, että kuljettajalla tai jollakin muulla matkustajalla on savuke siinä suupielessä ja hän polttaa ja autossa on vaikka 10- tai 12-vuotias lapsi tai lapsia. Kuinka poliisi toimii 30 asteen pakkasella? Sanooko poliisi, että lopettakaa se polttaminen ja turvallista matkaa, vai pysäytetäänkö se ajaminen siihen ja tuuletetaan auto, vai kuinka tässä tehdään?

Jos ajatellaan näin, että me säädämme lain, jota poliisin on tarkoitus valvoa, niin pidän kyllä perin tarpeellisena, että siinä säädettäisiin myös jonkinlainen sanktio, on se sitten rikesakkomääräys tai joku muu, joka kuljettajalle tai tälle savuhaitan aiheuttajalle kohdistetaan. Se, että säädetään laki, jossa jokin kielletään, mutta sitä kieltoa ei ole sanktioitu millään tavalla, on kyllä niin kuin tuuleen huutamista. — Kiitoksia.

20.15 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Hongisto käytti minusta aivan hyvän puheenvuoron. Siis viime kädessä enhän minä tätä ajatusta vastusta. Varmasti on tullut kaikille selväksi, että totta kai pidän tuomittavana sitä, jos autossa tupakoidaan, kun siellä on alaikäisiä, mutta halusin vain herättää tämmöistä keskustelua siitä, mitä me voimme lainsäädännöllä tehdä. Tässä nyt ei oikein pystytä valvomaan tätä millään tavalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

Kun täällä otettiin esille tämä asuntoauto-ongelma, niin siitä ei ole kovin pitkä matka ajatteluun, että miksei sitä sitten asunnoissakin kielletä, koska sielläkinhan voi olla tiloja, jotka voivat olla aika pieniä, ja siellä voidaan polttaa. Tätä ketjuahan voidaan jatkaa kuinka pitkälle tahansa, ja jossakin lainsäätäjän pitää sitten miettiä, mikä on järkevää ja tarkoituksenmukaista. Tätä nyt valiokunnat varmasti pohtivat tämänkin lain yhteydessä, ja hyvä näin.

20.16 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskoviczille: Oikeasta koulu-elämästäni kerron, että tässä on rehtori, joka siis on puuttunut huoltajan autossa tupakointiin ihan juuri siitä syystä, että se lapsi tuli kiusatuksi koulussa, kun se tupakan haju oli niin voimakas, eikä siitä tullut sen kummempaa. Huoltaja oli katuvaan ja pahoitteli, eikä sen jälkeen sitä tapahtunut, mutta on se aika suuri asia, jos kouluväki sanoo, että lähettäisiinkö yhdessä katsomaan, olisiko syytä tehdä lastensuojeluselvitys tästä asiasta, kun lapsi jatkuvasti altistuu tupakointiin koulumatkalla.

Tuohon Sastamalan rehtorin tapaukseen sanoisin, että viisas eduskuntahan sitten myöhemmin korjasi sen tilanteen ja antaa mahdollisuuden näyttää vaikka nuuskaa käyttäville nuorille niitä ikäviä valokuvia tai diakuvia siitä, miltä näyttää nuuskaajan suu, eli opettaa samalla, kun rangaistusta tästä asiasta kärsitään. Eli viisas eduskunta teki viisaita päätöksiä.

20.18 Ben Zyskovicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hongisto, sanoin, että tähän voidaan liittää sanktio, jos sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta niin katsoo. Sitä on moni asiantuntija esittänyt. Jos ei siitä mitään sanktiota tule, niin poliisi varmaan menettelee samalla tavalla kuin menettelee sen pyöräilijän kanssa, joka ei käytä kypärää, tai sen jalkakulkijan kanssa, joka ei käytä heijastinta, jos tällaiset säädökset ovat jo olemassa. Ei se sen kummallisempaa ole.

Sitten edustaja Lohelle — lopetetaan tämä ja jatketaan muualla: En vielä ymmärrä, mikä on se vahinko, joka siitä teidän mielestänne seuraa, jos tällainen säädös tänne säädetään. Itse näen, että siinä on juuri niitä etuja, mistä esimerkiksi edustaja Semi täällä mainitsi. (Markus Lohi: Ei mitään vahinkoa!)

Sitten edustaja Parviaisen puheenvuoron johdosta totean, että kyllä, eduskunta joutui säätämään aivan erityisen lain, että todellakin saa näin rehtori menetellä. Mutta kun emme vielä ole säätäneet sitä lakia, että rehtori saa ottaa puhutteluun vanhemman, joka polttaa lapsensa kouluun tuodessaan, niin kyllä siinä avataan vaaran lähde, jos lähdetään tällaisesta vanhempaa puhuttelemaan ilman, että siitä on olemassa selvä säädös, joka tähän oikeuttaa. Kyllä tämä apulaisoikeuskanslerin tulkinta tässä Sastamalan tapauksessa juuri sen osoitti, että rehtori ei saa mennä mitään tällaisista omavaltaista tekemään, jos ei siitä ole laissa erikseen säädetty, ja nyt siitä siis on laissa erikseen säädetty.

20.19 Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Tämä on ollut hämmäntävä keskustelu. Hallituspuolueiden edustajat väittelevät yksimielisestä hallituksen esityksestä, jonka sisällöstä he kaikki ovat samaa mieltä eli lapsen suojelemisesta passiiviselta tupakoinnilta. Itse lakiesitykseen haluan todeta, että totta kai tämä pitäisi sanktioida ja totta kai poliisi voisi muun liikennevalvonnan ohella tähän asiaan puuttua. Mutta, hyvät kollegat, jotta ette ota enempää puheenvuoroja ja voitte rauhassa jatkaa iltaanne: onneksi tupakointi vähenee koko ajan, varsinkin nuorten keskuudessa. Eli asia on ymmärretty. Ja se, että me havah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

dumme tähän vasta vuonna 2016, on ehkä häpeällistä, mutta juna meni jo, ja kaikki on hyvin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.